

The impact of patriotic Mongolians on national resilience

Bayarmunkh Bulten

Doctor (Ph.D), Associate professor,
Mongolian National Defense University, Ulaanbaatar, Mongolia
bayaraa0317@yahoo.com

ARTICLE INFO:

RECEIVED: 06 October 2025
ACCEPTED: 15 December 2025
PUBLISHED: 15 January 2026

LICENSE:

Creative Commons
CC-BY 4.0

COPYRIGHT:

© 2026. The author(s)
This publication is an
open-access article.

CORRESPONDING AUTHOR:

Bayarmunkh Bulten

KEYWORDS:

National resilience, key
component of national
resilience, strategy of
national resilience,
patriotism, patriot

ABSTRACT

Many countries around the world are developing and implementing national resilience strategies tailored to their unique characteristics, thereby strengthening their ability to respond to and recover from crises. For Mongolia, it is essential to analyze the current national resilience system and legal framework, enhance cross-sectoral cooperation and coordination, and formulate a comprehensive National Resilience Strategy that builds on the country's existing defense and disaster management systems. Since patriotic citizens play a central role in strengthening national resilience, fostering patriotism among Mongolian youth and citizens and integrating this goal into all levels of education is a matter of national importance.

This article examines the fundamental concept of national resilience and its core components, reviews global approaches, and highlights examples from technologically and economically advanced countries, including the United States, the United Kingdom, the European Union, and Japan. It also analyzes relevant strategies and practices from Mongolia's neighboring countries, the People's Republic of China and the Russian Federation, to identify key lessons applicable to the Mongolian context.

The study applies a qualitative research approach based on document analysis, comparative study, and case examples from selected countries. It explores the role of patriotism in enhancing national resilience by providing sector-specific examples of how patriotic

citizens can contribute to resilience-building efforts. Additionally, it defines the characteristics of a patriotic Mongolian and assesses the capacity of the Mongolian National Defense University to train such individuals. Finally, the study assesses how the university's annual objectives align with national resilience priorities and the cultivation of patriotic citizens.

The findings aim to support the development of a coherent and context-specific National Resilience Strategy for Mongolia that integrates defense, disaster management, and patriotic education to strengthen the country's overall resilience.

I. INTRODUCTION

In today's increasingly complex international geopolitical environment, the ability of nations to withstand, overcome, and respond to external threats—including political pressure, soft power influence, and various forms of strategic coercion—has become critically important. At the same time, countries must be prepared to endure and rapidly recover from a wide range of internal and external challenges, such as natural disasters, climate change, outbreaks of infectious diseases, human-caused and non-human-caused accidents, as well as terrorist incidents and cyberattacks. Strengthening national capacity to anticipate, resist, and recover from these threats is therefore essential for ensuring long-term security, stability, and resilience.

National resilience: National resilience refers to a nation's capacity to withstand, adapt to, recover from, and ultimately thrive in the face of adverse conditions, including natural disasters, economic shocks, cyberattacks, and threats to national security. It involves anticipating potential risks, reducing their impact through preparedness and mitigation, and responding effectively when disruptions occur. In this sense, national resilience reflects a comprehensive and coordinated approach to safeguarding societal stability and state functionality in times of crisis¹.

The main components of national resilience encompass several interrelated capabilities that enable a country to withstand and recover from crises. These include:

1. Economic resilience: The capacity to absorb economic shocks and rapidly restore essential economic activities following disasters or disruptions.

2. Infrastructure resilience: The ability to maintain and ensure the reliable functioning of critical infrastructure systems, including transportation, communication networks, and energy supply.

¹ Boin, A., Comfort, L. K., & Demchak, C. C. (2010). Resilience in response to crises: The national perspective. *Journal of Homeland Security and Emergency Management*, 7(1), 1–14. [https://doi.org/\[insert-actual-DOI-if-available\]](https://doi.org/[insert-actual-DOI-if-available])

3. Social resilience: The strength of social cohesion, community networks, and public well-being, particularly about mental health and social support during times of crisis.

4. Political resilience: The capability of government institutions to maintain continuity, uphold legitimacy, and make timely, effective decisions under stressful conditions.

5. Security and defense resilience: The capacity to prevent, detect, and respond to both physical and cyber threats through robust national security and defense systems.

6. Environmental resilience: Efforts to protect ecosystems, promote sustainable resource management, and mitigate the effects of climate change to reduce environmental vulnerabilities.

Currently, eight countries worldwide—including Japan, the Dominican Republic, Malawi, Lesotho, and Lao PDR—have formally developed and implemented comprehensive “National Resilience Strategies” or “National Resilience Frameworks.” In addition, recent studies highlight similar national resilience models in Sweden, Israel, and Australia. These strategies outline long-term, multisectoral approaches to preparedness, disaster risk reduction, sustainable development, and the strengthening of societal and institutional resilience².

A total of 129 countries have adopted and implemented national disaster risk reduction strategies aligned with their respective National Security Concepts and the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015–2030.

As of June 2023, 128 out of 198 countries—approximately 65%—have developed national adaptation plans to mitigate and respond to the impacts of climate change, reflecting a growing global commitment to strengthening resilience against both natural and human-induced hazards³.

Many countries have developed national resilience strategies or frameworks to enhance their capacity to respond to and manage a wide range of threats, including natural disasters, security challenges, cyberattacks, and public health crises. For instance:

² Cabinet Secretariat, Government of Japan. (2014). Fundamental Plan for National Resilience. Retrieved from <https://www.cas.go.jp>

Government of Malawi. (2018). National Resilience Strategy 2018-2030: Breaking the cycle of food insecurity in Malawi. Retrieved from <https://leap.unep.org>

Government of Dominica. (2018). National Resilience Development Strategy Dominica 2030. Retrieved from <https://leap.unep.org>

Government of Lesotho. (2019). Lesotho National Strategic Resilience Framework 2019-2030. Retrieved from <https://leap.unep.org>

Government of Lao PDR. (n.d.). National Resilience Framework. Retrieved from <https://leap.unep.org>

European Journal of Futures Research. (2022). National Resilience Frameworks in Sweden, Israel, and Australia. Retrieved from <https://eujournalfuturesresearch.springeropen.com>

³ United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). (2023). National disaster risk reduction strategies: Progress in line with the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015–2030. Retrieved from <https://sdgpulse.unctad.org>

McKinsey & Company. (2023). Paving the way to resilience: Strengthening public sector adaptation planning and execution. Retrieved from <https://www.mckinsey.com>

United States of America

✓ National Security Strategy (NSS): Encompasses measures to strengthen national security, ensure the resilience of critical infrastructure, and enhance cybersecurity capabilities.

✓ Federal Emergency Management Agency (FEMA): Established a comprehensive national disaster mitigation and response system designed to enhance the country's overall resilience.

Great Britain

✓ Common Foreign, Development, Defense, and Security Policy (2021): Emphasizes strategies to address and mitigate a range of threats, including climate change and public health risks.

✓ National Resilience Framework (2022): Seeks to enhance the United Kingdom's emergency preparedness by strengthening both social cohesion and critical infrastructure capacity.

European Union

✓ European Union Resilience Strategy: Concentrates on strengthening resilience against geopolitical threats, natural disasters, and climate-related risks.

✓ European Union Civil Protection Mechanism: Enhances resilience by coordinating civil protection efforts, supporting disaster preparedness, and facilitating joint response among member states.

Japan

✓ Japan places a strong emphasis on disaster resilience, driven by the nation's frequent exposure to typhoons, earthquakes, and other natural hazards.

✓ The National Resilience Framework Act (2013) underscores the importance of disaster prevention, preparedness, and rapid recovery to minimize societal and economic disruption.

Our two neighboring countries, the People's Republic of China and the Russian Federation, have developed comprehensive strategies and systems aimed at strengthening national resilience. These approaches take into account the multidimensional aspects of national security, economic stability, and social well-being, reflecting their efforts to address both internal and external challenges.

People's Republic of China

China's national resilience model is encapsulated in the "Comprehensive National Security" concept, first articulated by Xi Jinping in 2014. This holistic security framework extends beyond traditional defense to include political, economic, military, cultural, social, technological, informational, ecological, resource, nuclear, and other emerging security domains. The goal is to ensure people's security, safeguard national sovereignty, and support development and stability. Over time, the scope has expanded further to address modern threats such as cybersecurity, ecological risks, and overseas-interest protection. Institutional reforms, legislation, and security planning under this framework embed the concept across all levels of governance and national

strategy⁴. Aligned with its broader national resilience objectives, China's National Climate Change Adaptation Strategy 2035 outlines measures to enhance the country's capacity to adapt to climate change. The strategy emphasizes climate monitoring, the development of resilient infrastructure, and the adoption of sustainable development approaches to reduce vulnerability and strengthen long-term national resilience. The "Made in China 2025" initiative seeks to transform China into a leading global manufacturing power by enhancing innovation, reducing reliance on foreign technology, and strengthening economic resilience. Through the development of advanced industries and technological self-sufficiency, the initiative aims to support sustainable economic growth and bolster the nation's capacity to withstand external economic shocks.

Russian Federation

Russia's national resilience framework was most recently updated in 2021 through its National Security Strategy. The strategy identifies key areas of focus, including national defense, state and public security, economic stability, and the preservation of cultural values. It emphasizes the critical role of internal security, political stability, and sustainable economic development in enhancing the country's capacity to withstand and respond to a wide range of domestic and external threats⁵. Under the leadership of the Russian Ministry of Emergency Situations (Ministry of Civil Protection, Emergencies, and Disaster Mitigation), Russia has established a comprehensive National Disaster Risk Reduction System. This system integrates the efforts of both state and non-state organizations to enhance the country's capacity to prevent, respond to, and mitigate the consequences of natural and human-made disasters.

Both China and Russia continue to advance their national resilience strategies to address emerging global challenges, including geopolitical tensions, economic uncertainties, environmental risks, and technological threats.

Mongolia has enacted a range of laws and legal documents designed to strengthen national resilience, providing a legal framework to enhance the country's capacity to prevent, respond to, and recover from various internal and external threats. Examples of such legal and policy documents include the Constitution of Mongolia; the Mongolian National Security Concept; Vision-2050: Mongolia's Long-Term Development Policy; and sector-specific laws such as the Law on Urban Development, the Law on Occupational Safety and Health, the Law on Political Parties, the Law on National Security, the Law on Fire Safety, the Law on Cybersecurity, the Law on Ensuring Food Safety, the Law on Road Traffic Safety, the Law on National Defense, the Law on the Fundamentals of Mongolian Defense Policy, and the Law on Environmental Protection, among others.

Currently, Mongolia has not yet developed a formal National Resilience Strategy. During the 2024 Strategic Meeting of the Armed Forces Leadership Team—held in an expanded format under the theme "Risks and Challenges to the Existential Security of Mongolia and Changes in the Leadership's Mindset"—President Ukhnaagiin

⁴ China State Council Information Office. (2025, May 12). China's national security in the new era. Xinhua.

⁵ TASAM. (2021). The Russian Federation's National Security Strategy of 2021: The increasing importance of internal security. Retrieved February 6, 2025, from <https://tasam.org/en/Icerik/70118>

Khurelsukh, Commander-in-Chief of the Armed Forces, emphasized the urgent need to develop and implement such a strategy. He instructed the leadership team to base the strategy on Mongolia's existing defense and disaster management systems, with the goals of preventing potential threats and hazards, minimizing damage from disasters, and ensuring the capacity and readiness to restore state and societal functions effectively⁶. Prime Minister of Mongolia, L.Oyun-Erdene, attended a meeting of the leadership of the "Defense Revitalization" sector and highlighted that the objective of enhancing the "Resilience Capability–Defense System" has been incorporated into the Government's 2024–2028 Action Program⁷. In his opening speech at the first expanded emergency meeting of the Ministry of Defense on January 6, 2025, Minister of Defense Sandagiin Byambatsogt declared 2025 as the "Year of Patriotic Mongolia – the Great Revival"⁸. As part of these initiatives, Minister of Defense Sandagiin Byambatsogt announced a speech competition for all personnel within the defense sector, focusing on the theme "Patriotic Mongolia – National Resilience." This demonstrates that the President, Prime Minister, and Minister of Defense of Mongolia are placing significant emphasis on the development and implementation of a National Resilience Strategy.

I. PATRIOTIC MONGOLIA

Patriotism is defined as a feeling of love, loyalty, and devotion to one's country, which often motivates citizens to contribute positively to the welfare and resilience of the nation⁹. Patriotism encompasses a sense of pride in a nation's culture, history, values, and achievements. Citizens may express their patriotism by supporting national interests, fulfilling civic responsibilities, respecting state institutions, and contributing to the welfare of society. Expressions of patriotism can take many forms, ranging from creative civic engagement and community service to more formal demonstrations of national pride, such as celebrating national holidays or participating in the singing of the national anthem.

Patriotism plays a crucial role in enhancing national resilience by fostering social cohesion, promoting collective action, and encouraging a sense of civic responsibility among citizens¹⁰.

Economic Stability: Patriotism can encourage individuals to support domestic businesses and industries, reduce reliance on foreign goods and services, and contribute to the development of an independent and resilient national economy.

⁶President.mn. (n.d.). [President of Mongolia, Ukhnaagiin Khurelsukh, stated: "It is time to develop and implement the National Resilience Strategy."]. <https://president.mn/28409/>

⁷Emphasize the protection and promotion of human rights within the armed forces and the broader defense sector. (Year, Month Day). News.mn. <https://news.mn/r/2752900/>

⁸Ministry of Defence of Mongolia. (n.d.). [The Ministry of Defense has officially declared 2025 as the "Year of Patriotic Mongolia – the Great Revival."]. <https://mod.gov.mn/?p=10857>

⁹Merriam-Webster. (n.d.). Patriotism. In Merriam-Webster.com dictionary. Retrieved February 9, 2025, from <https://www.merriam-webster.com/dictionary/patriotism>

¹⁰Smith, J. (2022, July 15). The link between patriotism and national resilience. National Review. <https://www.nationalreview.com/article/link-patriotism-resilience>

Recovering from Crisis: Patriotic literature, narratives, and storytelling can help unify communities in the aftermath of events such as terrorist attacks, pandemics, or political upheavals, fostering collective efforts to rebuild society stronger and more resilient than before.

Political Stability and Civic Engagement: Patriotic citizens are more likely to participate actively in elections, exercise their right to vote, engage in constructive political dialogue, and advocate for policies that promote national development and strengthen security.

Passing on National Culture and Identity: Patriotism emphasizes the preservation of cultural heritage and traditions, which can serve as a source of strength and continuity during periods of uncertainty or societal challenges.

A patriot is defined as an individual who demonstrates love, loyalty, and devotion to their country¹¹. Patriots often express their commitment to their country through actions, beliefs, and attitudes that support national well-being and collective interests. They demonstrate pride in their nation's culture, history, values, and achievements, and actively contribute to societal improvement. Patriots also fulfill their civic responsibilities, support the national defense system, respect national symbols, and promote social and political stability. More than a century ago, Khatanbaatar Magsarjav¹² stated, "To call myself a Mongolian, I must possess a heart that beats for Mongolia." This sentiment has not lost its relevance; its essence aligns closely with the definitions of patriotism found in contemporary domestic and international academic literature and reference works. A patriot is a citizen who loves their country, respects its cultural and historical heritage, supports and upholds national defense and security policies, and demonstrates this commitment through their actions, work, and daily conduct in the service of the nation.

Since its establishment at the initiative of General D.Sukhbaatar¹³, the Mongolian National Defense University has honorably fulfilled its responsibilities to the nation and homeland. The Mongolian National Defense University (MNDU) has articulated its core values as "National Interests, Tradition, Innovation, Military, Patriotism, Knowledge, Honor, Ethics, and Social Responsibility," reflecting its commitment to educating and training patriotic Mongolians. In addition, MNDU has designated 2025 as the "Year of Quality Education – Competent Students," underscoring its dedication to the important mission of cultivating patriotic and capable citizens.

¹¹ Merriam-Webster. (n.d.). Patriot. In Merriam-Webster.com dictionary. Retrieved February 9, 2025, from <https://www.merriam-webster.com/dictionary/patriot>

¹² Khatanbaatar Magsarjav (1877–1927) was a Mongolian general and national hero who played a decisive role in the country's early 20th-century struggle for independence.

¹³ Damdin Sükhbaatar[a] (2 February 1893 – 20 February 1923) was a Mongolian revolutionary, founder of the Mongolian People's Party, and leader of the Mongolian partisan army that took Khüree during the Mongolian Revolution of 1921.

CONCLUSION

Today, countries around the world are developing and implementing National Resilience Strategies and Systems tailored to their unique characteristics. Research indicates that it is essential for each sector to formulate its own resilience policies, while the National Resilience Strategy of Mongolia should be deliberated, approved by the Mongolian Parliament, and implemented nationwide. For Mongolia, it is crucial to design a National Resilience Strategy that reflects the country's distinctive features, including its geopolitical position, geographic conditions, legal framework, economic environment, historical experiences, cultural heritage, and societal values.

It is essential to promote research across all sectors, provide funding to guide researchers' work, facilitate discussion of research findings, and ensure their publication in both domestic and international academic journals.

A comprehensive analysis should be conducted on the national resilience strategies and systems of foreign countries with highly developed defense and security capabilities, to adapt relevant practices into Mongolia's own framework. It is particularly important to study the resilience approaches of countries that are geopolitically or geographically analogous to Mongolia, drawing lessons that can be tailored to the national context. Additionally, detailed comparative research should be carried out on the resilience strategies and systems of Mongolia's two neighboring countries to identify best practices and potential areas of adaptation.

Research indicates that patriotism plays a critical role in enhancing national resilience by fostering social cohesion, promoting collective action, and encouraging civic responsibility. Patriotic citizens serve as the primary agents in strengthening and expanding national resilience. Cultivating patriotism and nurturing patriotic individuals are therefore essential for building a robust and resilient nation.

Educational institutions at all levels should be guided to foster the development of patriotic citizens. This includes incorporating lessons on patriotism into the curriculum and regularly updating their content to ensure relevance and effectiveness.

The activities of the defense sector and the Armed Forces should focus on promoting and fostering patriotism. Training and internship programs for both temporary and permanent military personnel should incorporate patriotic subjects, with content regularly updated to reflect current needs. Furthermore, the Mongolian National Defense University could be developed into a national center for "Soldier-Patriotism," serving as a model for cultivating patriotic values within the armed forces.

REFERENCES

- [1] Boin, A., Comfort, L. K., & Demchak, C. C. (2010). Resilience in response to crises: The national perspective. *Journal of Homeland Security and Emergency Management*, 7(1), 1–14. [https://doi.org/\[insert-actual-DOI-if-available\]](https://doi.org/[insert-actual-DOI-if-available])
- [2] Cabinet Secretariat, Government of Japan. (2014). *Fundamental Plan for National Resilience*. Retrieved from <https://www.cas.go.jp>
- [3] Government of Malawi. (2018). *National Resilience Strategy 2018-2030: Breaking the cycle of food insecurity in Malawi*. Retrieved from <https://leap.unep.org>

- [4] Government of Dominica. (2018). National Resilience Development Strategy Dominica 2030. Retrieved from <https://leap.unep.org>
- [5] Government of Lesotho. (2019). Lesotho National Strategic Resilience Framework 2019-2030. Retrieved from <https://leap.unep.org>
- [6] Government of Lao PDR. (n.d.). National Resilience Framework. Retrieved from <https://leap.unep.org>
- [7] European Journal of Futures Research. (2022). National Resilience Frameworks in Sweden, Israel, and Australia. Retrieved from <https://eujournalfuturesresearch.springeropen.com>
- [8] United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). (2023). National disaster risk reduction strategies: Progress in line with the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015–2030. Retrieved from <https://sdgpulse.unctad.org>
- [9] McKinsey & Company. (2023). Paving the way to resilience: Strengthening public sector adaptation planning and execution. Retrieved from <https://www.mckinsey.com>
- [10] China State Council Information Office. (2025, May 12). China's national security in the new era. Xinhua.
- [11] TASAM. (2021). The Russian Federation's National Security Strategy of 2021: The increasing importance of internal security. Retrieved February 6, 2025, from <https://tasam.org/en/Icerik/70118>
- [12] President.mn. (n.d.). [President of Mongolia, Ukhnaagiin Khurelsukh, stated: "It is time to develop and implement the National Resilience Strategy."]. <https://president.mn/28409/>
- [13] Emphasize the protection and promotion of human rights within the armed forces and the broader defense sector. (Year, Month, Day). News.mn. <https://news.mn/r/2752900/>
- [14] Ministry of Defence of Mongolia. (n.d.). [The Ministry of Defense has officially declared 2025 as the "Year of Patriotic Mongolia – the Great Revival."]. <https://mod.gov.mn/?p=10857>
- [15] Ministry of Defence of Mongolia. (n.d.). Mod.gov.mn [Facebook page]. Facebook. Retrieved December 6, 2025, from <https://www.facebook.com/byambatsogt.s>
- [16] Merriam-Webster. (n.d.). Patriotism. In Merriam-Webster.com dictionary. Retrieved February 9, 2025, from <https://www.merriam-webster.com/dictionary/patriotism>
- [17] Smith, J. (2022, July 15). The link between patriotism and national resilience. National Review. <https://www.nationalreview.com/article/link-patriotism-resilience>
- [18] Merriam-Webster. (n.d.). Patriot. In Merriam-Webster.com dictionary. Retrieved February 9, 2025, from <https://www.merriam-webster.com/dictionary/patriot>

ҮНДЭСНИЙ СӨРӨН ТЭСВЭРЛЭХ ЧАДАВХАД ЭХ ОРОНЧ МОНГОЛ ХҮНИЙ ҮЗҮҮЛЭХ НӨЛӨӨ

Бүлтэнгийн Баярмөнх

Доктор (Ph.D), дэд профессор, багш

Үндэсний Батлан Хамгаалахын Их Сургууль, Монгол Улс
bayaraa0317@yahoo.com

Хураангуй: Дэлхийн олон улс орнууд өөр өөрсдийн онцлогт тохирсон үндэсний сөрөн тэсвэрлэх стратеги, тогтолцоог бүрдүүлэн мөрдөж байна. Манай улсын одоо байгаа үндэсний сөрөн тэсвэрлэх чадавхад чиглэсэн тогтолцоо, хууль

эрх зүйн орчинд шинжилгээ хийж, салбар хоорондын хамтын ажиллагаа, уялдаа холбоог сайжруулахын зэрэгцээ Монгол Улсын батлан хамгаалах болон гамшигтай тэмцэх тогтолцоонд тулгуурлан Үндэсний сөрөн тэсвэрлэх стратегийг боловсруулах цаг нэгэнт ирсэн байна. Эх оронч Монгол хүн бол Үндэсний сөрөн тэсвэрлэх чадавхыг нэмэгдүүлэх үндсэн субъект болохын хувьд Эх оронч Монгол хүнийг төлөвшүүлэх, хүүхэд залуучуудыг эх оронч үзэлтэй Монгол хүн болгон хүмүүжүүлэх, бүх шатны боловсролын байгууллагыг энэ ажилд чиглүүлэх нь үндэсний хэмжээний ач холбогдолтой ажил болж байна.

Тус өгүүлэлд үндэсний сөрөн тэсвэрлэх чадавхын үндсэн ойлголт, түүний үндсэн бүрэлдэхүүн хэсгүүдийн талаар авч үзсэний зэрэгцээ дэлхийн улс орнуудын үндэсний сөрөн тэсвэрлэх стратеги болон тогтолцоонд судалгаа хийж, зарим техник, эдийн засгийн хувьд өндөр хөгжилтэй улсууд болох Америкийн Нэгдсэн Улс, Их Британи, Умард Ирландын Нэгдсэн Хаант Улс, Европын Холбооны Улс, Япон зэрэг улсуудын жишээг тусгасан. Мөн манай улсын хоёр хөрш улс болох Бүгд Найрамдах Хятад Ард Улс, Оросын Холбооны Улсуудын жишээг авч үзсэн.

Эх оронч үзлийн талаар судлан тухайн үзэл санаа улс орны үндэсний сөрөн тэсвэрлэх чадавхад хэрхэн нөлөөлдөг талаар авч үзсэн. Эх оронч үзэл, эх оронч иргэд нь үндэсний сөрөн тэсвэрлэх чадавхад хэрхэн хувь нэмэр оруулж болох талаар салбар бүрд тодорхой жишээ авч судалгаанд багтаасан. Мөн эх оронч Монгол хүн гэж хэн байх вэ гэдгийг тодорхойлон Үндэсний батлан хамгаалахын их сургууль эх оронч үзэлтэй иргэн бэлтгэж гаргах боломжийн талаар судалсан. Мөн тус их сургуулийн оны зорилт үндэсний сөрөн тэсвэрлэх чадавх, эх оронч иргэн бэлтгэх асуудалд хэрхэн туссан талаар авч үзсэн болно.

Түлхүүр үг: Үндэсний сөрөн тэсвэрлэх чадавх, үндэсний сөрөн тэсвэрлэх чадавхийн үндсэн бүрэлдэхүүн, үндэсний сөрөн тэсвэрлэх стратеги, эх оронч үзэл, эх оронч хүн

I. УДИРТГАЛ

Олон улсын геополитикийн нөхцөл байдал ээдрээтэй болж байгаа өнөө үед гаднын улс, үндэстнээс ирж болох аюул, зөөлөн хүчний бодлогыг тэсвэрлэх, даван туулах, хариу арга хэмжээ авах асуудал улс, үндэстэн бүрийн амин чухал асуудал болохын зэрэгцээ учирч болох байгалийн гамшиг, уур амьсгалын өөрчлөлт, төрөл бүрийн гоц халдварт өвчний дэгдэлт, хүний хүчин зүйлээс үүдэлтэй болон үүдэлгүй төрөл бүрийн осол, сүйрэл, төрөл бүрийн террорист болон кибер халдлагуудад бэлтгэлтэй байж, түүнийг тэсвэрлэх, даван туулах, хурдан хугацаанд сэргээх, хариу арга хэмжээ авах асуудал нэн өндөр ач холбогдолтой болж байна.

II. ҮНДЭСНИЙ СӨРӨН ТЭСВЭРЛЭХ ЧАДАВХ

Үндэсний сөрөн тэсвэрлэх чадавх гэдэг нь байгалийн гамшиг, эдийн засгийн хямрал, кибер халдлага, үндэсний аюулгүй байдалд заналхийлсэн аюулууд гэх мэт сөрөг нөхцөл байдлыг үл харгалзан тухайн үндэстний тэсвэрлэх, дасан зохицох,

сэргэх, хөгжих чадварыг хэлнэ. Энэ нь болзошгүй эрсдэлд бэлтгэх, тэдгээрийн нөлөөллийг багасгах, илүү хүчтэй хариу арга хэмжээ авах явдал юм¹⁴.

Үндэсний сөрөн тэсвэрлэх чадавхын үндсэн бүрэлдэхүүнд дараах чадавхууд багтана.

1. Эдийн засгийн сөрөн тэсвэрлэх чадавх: Эдийн засгийн хямралын (сүйрэл, тасалдал) дараа эдийн засгийг хурдан сэргээх, үргэлжлүүлэн хэвийн ажиллагаанд оруулах боломж.

2. Дэд бүтцийн сөрөн тэсвэрлэх чадавх: Зам тээвэр, харилцаа холбоо, эрчим хүчний системүүд гэх мэт зайлшгүй шаардлагатай бүтцүүдийн найдвартай ажиллагааг хангах.

3. Нийгмийн сөрөн тэсвэрлэх чадавх: Хямралын үед олон нийтийн эв нэгдлийг хангах, сэтгэцийн эрүүл мэндэд анхаарах нийгмийн сүлжээтэй байх.

4. Улс төрийн сөрөн тэсвэрлэх чадавх: Засгийн газрын тасралтгүй үйл ажиллагаа болон үр дүнтэй шийдвэр гаргах үйл ажиллагааг хангах

5. Аюулгүй байдал, батлан хамгаалах: Физик болон кибер аюулаас урьдчилан сэргийлэх, хариу арга хэмжээ авах үндэсний аюулгүй байдлын тогтолцоог бэхжүүлэх.

6. Байгаль орчны сөрөн тэсвэрлэх чадавх: Экосистемийг хамгаалах, уур амьсгалын өөрчлөлтийн нөлөөллийг бууруулах.

Өнөөгийн байдлаар дэлхийд “Үндэсний сөрөн тэсвэрлэх стратеги болон тогтолцоо” гэж нэрлэн мөрдөж байгаа Япон, Доминикан зэрэг 8 улс орнууд байна¹⁵. Үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлал болон 2015-2030 он хүртэл Гамшгийн эрсдэлийг бууруулах Сендайн тогтолцоо баримт бичигт нийцүүлэн гамшгийн эрсдэлийг бууруулах үндэсний стратегийг баталж, хэрэгжүүлээд байгаа нийт 129 улс, түүнчлэн 2023 оны 6-р сарын байдлаар 198 улсаас 128 (ойролцоогоор 65%) нь уур амьсгалын өөрчлөлтийн нөлөөллийг арилгахын тулд үндэсний дасан зохицох төлөвлөгөөгөө боловсруулсан байна¹⁶. Байгалийн гамшиг, аюулгүй байдлын заналхийлэл, кибер халдлага, эрүүл мэндийн хямрал зэрэг янз

¹⁴ Boin, A., Comfort, L. K., & Demchak, C. C. (2010). Resilience in response to crises: The national perspective. *Journal of Homeland Security and Emergency Management*, 7(1), 1–14. [https://doi.org/\[insert-actual-DOI-if-available\]](https://doi.org/[insert-actual-DOI-if-available])

¹⁵ Cabinet Secretariat, Government of Japan. (2014). *Fundamental Plan for National Resilience*. Retrieved from <https://www.cas.go.jp>

Government of Malawi. (2018). *National Resilience Strategy 2018-2030: Breaking the cycle of food insecurity in Malawi*. Retrieved from <https://leap.unep.org>

Government of Dominica. (2018). *National Resilience Development Strategy Dominica 2030*. Retrieved from <https://leap.unep.org>

Government of Lesotho. (2019). *Lesotho National Strategic Resilience Framework 2019-2030*. Retrieved from <https://leap.unep.org>

Government of Lao PDR. (n.d.). *National Resilience Framework*. Retrieved from <https://leap.unep.org>

European Journal of Futures Research. (2022). *National Resilience Frameworks in Sweden, Israel, and Australia*. Retrieved from <https://eujournalfuturesresearch.springeropen.com>

¹⁶ United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). (2023). *National disaster risk reduction strategies: Progress in line with the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015–2030*. Retrieved from <https://sdgpulse.unctad.org>

McKinsey & Company. (2023). *Paving the way to resilience: Strengthening public sector adaptation planning and execution*. Retrieved from <https://www.mckinsey.com>

бүрийн аюул заналхийлэлд хариу арга хэмжээ авах, түүнийг даван туулах чадавхыг сайжруулахын тулд олон улс орон үндэсний сөрөн тэсвэрлэх стратеги эсвэл тогтолцоог бий болгосон байна. Тухайлбал:

Америкийн Нэгдсэн Улс

• Үндэсний аюулгүй байдлын стратеги (National Security Strategy-NSS): Үндэсний аюулгүй байдал, улс орны чухал дэд бүтцүүд, кибер аюулгүй байдлын хүрээнд сөрөн тэсвэрлэх чадавхыг багтаасан.

• Холбооны онцгой байдлын ерөнхий газар (Federal Emergency Management Agency-FEMA): Сөрөн тэсвэрлэх чадавхыг удирдан чиглүүлэхийн тулд гамшгийн нөлөөг багасгах үндэсний тогтолцоо болон хариу арга хэмжээ авах үндэсний тогтолцоо бий болгосон.

Их Британи

• Гадаад бодлого, хөгжил, батлан хамгаалах, аюулгүй байдлын нэгдсэн бодлого (2021): Уур амьсгалын өөрчлөлт, эрүүл мэндийн эрсдэл зэрэг аюул заналхийллийг даван туулахад анхаардаг.

• Үндэсний сөрөн тэсвэрлэх тогтолцоо (2022): Нийгэм болон дэд бүтцийн чадавхыг бэхжүүлэх замаар онцгой байдлын үед Их Британийн бэлэн байдлыг бэхжүүлэх зорилготой.

Европын Холбоо

• Европын холбооны сөрөн, тэсвэрлэх стратеги: Геополитик, байгалийн гамшиг, уур амьсгалын эрсдэлээс сөрөн тэсвэрлэх чадавхад чиглэдэг.

• Европын холбоо нь иргэний хамгаалалтын тогтолцоогоороо сөрөн тэсвэрлэх чадавхыг дэмждэг.

Япон

• Байнгын хар салхи, газар хөдлөлтүүдийн улмаас тохиолдох гамшгаас сөрөн тэсвэрлэх чадавхад ихээхэн анхаарал хандуулдаг.

• Үндэсний сөрөн тэсвэрлэх чадавхын суурь акт (2013) нь гамшгаас урьдчилан сэргийлэх, түргэн сэргээх чадавхыг чухалчилдаг.

Манай улсын хоёр хөрш улс болох Бүгд Найрамдах Хятад Ард Улс, Оросын Холбооны Улсууд аюулгүй байдал, эдийн засгийн тогтвортой байдал, нийгмийн сайн сайхан байдлын олон талт асуудлыг авч үзэж, үндэснийхээ сөрөн тэсвэрлэх чадавхыг нэмэгдүүлэх иж бүрэн стратеги, тогтолцоог боловсруулсан байна.

Бүгд Найрамдах Хятад Ард Улс

Хятадын үндэсний сөрөн тэсвэрлэх чадавхыг хангах үзэл баримтлал нь 2014 онд Ши Жиньпин даргын дэвшүүлсэн "Үндэсний цогц аюулгүй байдал" гэсэн үзэл баримтлалд тусгагдсан байдаг. Энэхүү тогтолцоо нь улс төр, эдийн засаг, цэрэг арми, соёл, байгаль орчны аюулгүй байдал зэрэг аюулгүй байдлын өргөн хүрээг хамардаг. Үндэсний бүрэн эрх, хөгжлийн эрх ашгийг хамгаалсан цогц тогтолцоог бий болгох зорилготой¹⁷. Үүнтэй уялдуулан Хятад улсын "Цаг уурын өөрчлөлтөд дасан зохицох үндэсний стратеги 2035"-д цаг уурын өөрчлөлтөд дасан зохицох чадавхыг сайжруулах, хяналт, уян хатан дэд бүтэц, тогтвортой хөгжлийн арга

¹⁷ Wikipedia contributors. (n.d.). Holistic national security. Wikipedia. Retrieved February 6, 2025, from https://en.wikipedia.org/wiki/Holistic_national_security

бариллаар дамжуулан бэхжүүлэх төлөвлөгөөг тусгасан байна. Мөн "Хятадад үйлдвэрлэв-2025" санаачилга нь инновацыг сайжруулж, гадаад технологиос хараат байдлыг бууруулж, улмаар эдийн засгийн сөрөн тэсвэрлэх чадавхыг нэмэгдүүлэх замаар Хятадыг тэргүүлэх үйлдвэрлэлийн гүрэн болгоход чиглэсэн байна.

Оросын Холбооны Улс

ОХУ-ын үндэсний сөрөн тэсвэрлэх тогтолцоог 2021 онд хамгийн сүүлд шинэчлэн "Үндэсний аюулгүй байдлын стратеги"-даа тусгасан байдаг. Энэхүү стратегид үндэсний батлан хамгаалах, төрийн болон олон нийтийн аюулгүй байдал, эдийн засгийн тогтвортой байдал, соёлын үнэт зүйлсийг хадгалах зэрэг үндсэн чиглэлүүдийг тодорхойлсон. Энэ нь улс орноо төрөл бүрийн аюул заналхийллээс сөрөн тэсвэрлэх чадавхыг нэмэгдүүлэхийн тулд дотоод аюулгүй байдал, улс төрийн тогтвортой байдал, эдийн засгийн хөгжилд чухал ач холбогдолтой болохыг онцолдог байна¹⁸. Мөн ОХУ-ын Онцгой байдлын ерөнхий газрын (Иргэний хамгаалалт, онцгой байдал, байгалийн гамшгийн үр дагаврыг бууруулах яам) удирдлагад Гамшгийн эрсдэлийг бууруулах үндэсний тогтолцоог байгуулсан. Энэхүү тогтолцоо нь байгалийн болон хүний хүчин зүйлээс үүдэлтэй гамшгийн үр дагаврыг арилгах чадавхыг сайжруулахад чиглэсэн төрийн байгууллагууд болон төрийн бус байгууллагуудын оролцоог нэгтгэдэг байна.

Хоёр улс дэлхийн хэмжээнд шинээр гарч ирж буй сорилтуудыг шийдвэрлэхийн тулд сөрөн тэсвэрлэх стратегиа үргэлжлүүлэн хөгжүүлсээр байна.

Монгол Улсын хувьд үндэсний сөрөн тэсвэрлэх чадавхад чиглэсэн нэлээдгүй хууль, эрх зүйн барим бичгүүд байна¹⁹. Одоогийн байдлаар МУ-д "Үндэсний сөрөн тэсвэрлэх стратеги" боловсрогдон гараагүй байна. 2024 оны Зэвсэгт хүчний удирдах бүрэлдэхүүний стратегийн цугларалт "Монгол Улсын оршин тогтнохуйн аюулгүй байдалд тулгамдаж буй эрсдэл, сорилт ба удирдагчийн сэтгэлгээний өөрчлөлт" сэдвийн дор өргөтгөсөн хэлбэрээр зохион байгуулагдах үеэр Монгол Улсын Ерөнхийлөгч, Зэвсэгт хүчний Ерөнхий командлагч Ухнаагийн Хүрэлсүх цугларалтад оролцон, удирдах бүрэлдэхүүнд үүрэг, чиглэл өгөхдөө болзошгүй аюул, заналхийлэл, гамшгаас урьдчилан сэргийлэх, түүнийг хохирол багатай даван туулж, төр, нийгмийн үйл ажиллагааг сэргээн босгох чадавх, бэлэн байдлыг

¹⁸ TASAM. (2021). The Russian Federation's National Security Strategy of 2021: The increasing importance of internal security. Retrieved February 6, 2025, from <https://tasam.org/en/Icerik/70118>

¹⁹ Монгол Улсын үндсэн хууль

Монгол Улсын Үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлал

"Алсын хараа-2050" Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого

Хот байгуулалтын тухай Монгол Улсын хууль

Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай Монгол Улсын хууль

Улс төрийн намын тухай Монгол Улсын хууль

Үндэсний аюулгүй байдлын тухай Монгол Улсын хууль

Галын аюулгүй байдлын тухай Монгол Улсын хууль

Кибер аюулгүй байдлын тухай Монгол Улсын хууль

Хүнсний бүтээгдэхүүний аюулгүй байдлыг хангах тухай Монгол Улсын хууль

Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай Монгол Улсын хууль

Монгол улсын батлан хамгаалах тухай Монгол Улсын хууль

Монгол Улсын Батлан хамгаалах бодлогын үндэс

Байгаль орчныг хамгаалах тухай Монгол Улсын хууль

хангах зорилгоор “Үндэсний сөрөн тэсвэрлэх стратеги”-ийг батлан хамгаалах болон гамшигтай тэмцэх тогтолцоонд тулгуурлан боловсруулж, хэрэгжүүлэх цаг болсныг тэмдэглэсэн юм²⁰. Монгол Улсын Ерөнхий сайд Л.Оюун-Эрдэнэ “Батлан хамгаалахын сэргэлт” салбарын удирдах бүрэлдэхүүний зөвлөгөөнд оролцож, үг хэлэхдээ “Сөрөн тэсвэрлэх чадавх-Батлан хамгаалах тогтолцоо”-г бэхжүүлэх зорилт Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрт туссаныг онцолсон юм²¹. Батлан хамгаалахын сайдын 2025 оны эхний өргөтгөсөн шуурхай хуралдаанаар /2025.01.06/ Батлан хамгаалахын сайд Сандагийн Бямбацогт нээж, хэлсэн үгэндээ, Бид энэ 2025 оныг “Эх оронч Монгол –Их сэргэлтийн жил” болгон зарлаж байна гэсэн юм²². Мөн энэ ажлын хүрээнд Батлан хамгаалахын сайд Сандагийн Бямбацогт “Эх оронч Монгол-Үндэсний сөрөн тэсвэрлэх чадавх” сэдэвт батлан хамгаалах салбар, нийт бие бүрэлдэхүүнийхээ дунд илтгэлийн уралдаан зарласан²³. Эндээс үзэхэд “Үндэсний сөрөн тэсвэрлэх стратеги” боловсруулах ажилд МУ-ын Ерөнхийлөгч, Ерөнхий сайд, Батлан хамгаалахын сайд нар өндөр ач холбогдол өгч, анхаарал хандуулан ажиллаж байгаа нь харагдаж байна.

Ш. ЭХ ОРОНЧ МОНГОЛ

Эх оронч үзэл бол эх орноо хайрлах, үнэнч байх мэдрэмж юм²⁴. Энэ нь тухайн үндэстний соёл, түүх, үнэт зүйл, ололт амжилтаараа бахархах мэдрэмжийг агуулдаг. Эх оронч хүмүүс үндэсний эрх ашгийг дэмжих, иргэний үүргээ биелүүлэх, төрөө дээдлэх, нийгмийн сайн сайхны төлөө хувь нэмрээ оруулах замаар эх оронч үзлээ илэрхийлж болно. Гэсэн хэдий ч эх оронч үзэл нь иргэний бүтээлч оролцооноос эхлээд үндэсний баяраа тэмдэглэх, төрийн дууллаа эгшиглүүлэх гэх мэт үндэсний бахархлыг илүү харуулах зэрэг янз бүрийн хэлбэртэй байж болно.

Эх оронч үзэл нь нийгмийн эв нэгдлийг бэхжүүлэх, хамтын үйл ажиллагааг идэвхжүүлэх, иргэний хариуцлагыг хөхүүлэн дэмжих замаар үндэсний сөрөн тэсвэрлэх чадавхыг бэхжүүлэхэд чухал үүрэг гүйцэтгэдэг²⁵. Эх оронч үзэл нь үндэсний сөрөн тэсвэрлэх чадавхад дараах байдлаар хувь нэмэр оруулж болно.

Яаралтай тусламж болон сайн дурын ажил: Байгалийн гамшиг эсвэл үндэсний хэмжээний хямралын үед эх оронч иргэд ихэвчлэн сайн дурын тусламж үзүүлэх, нөөц хөрөнгөө хандивлах, орон нутагтаа туслах хүсэл эрмэлзэлтэй байдаг нь улс орны хурдан сэргэх чадварыг нэмэгдүүлдэг.

Үндэсний батлан хамгаалах болон аюулгүй байдал: Эх оронч үзэл нь хувь хүмүүсийг цэрэг, хууль сахиулах, тагнуулын байгууллагад алба хаах эрмэлзлийг

²⁰ <https://president.mn/28409/>

²¹ <https://news.mn/t/2752900/>

²² <http://mod.gov.mn/?p=10857>

²³ <https://www.facebook.com/byambatsogt.s>

²⁴ Merriam-Webster. (n.d.). Patriotism. In Merriam-Webster.com dictionary. Retrieved February 9, 2025, from <https://www.merriam-webster.com/dictionary/patriotism>

²⁵ Smith, J. (2022, July 15). The link between patriotism and national resilience. National Review. <https://www.nationalreview.com/article/link-patriotism-resilience>

төрүүлдэг бөгөөд энэ нь улс орны өөрийгөө гаднын аюулаас батлан хамгаалах чадавхыг бэхжүүлдэг.

Эдийн засгийн тогтвортой байдал: Үндэсний бахархал нь хувь хүмүүст дотоодын бизнес, үйлдвэрүүдийг дэмжих, гадаадын бараа, үйлчилгээнээс хараат байдлыг бууруулж, бие даасан эдийн засгийг дэмжихэд түлхэц болно.

Хямралыг сэргээх: Эх оронч зохиол, өгүүллэгүүд нь террорист халдлага, тахал өвчин, улс төрийн үймээн самуун зэрэг үйл явдлын дараа хүмүүсийг нэгтгэж, өмнөхөөсөө илүү хүчтэй сэргээн босгох хамтын шийдлийг бий болгоход тусалдаг.

Улс төрийн тогтвортой байдал болон иргэний оролцоо: Эх оронч үзэлтэй иргэд сонгуульд идэвхтэй оролцох, саналаа өгөх, улс төрийн бүтээлч яриа хэлэлцээ өрнүүлэх, үндэсний хөгжил, аюулгүй байдлыг дэмжсэн бодлогыг сурталчлах магадлал өндөр байдаг.

Үндэсний соёл болон өвөрмөц онцлогийг уламжлуулах: Эх оронч үзэл нь ихэвчлэн соёлын өв, уламжлалыг эрхэмлэдэг бөгөөд энэ нь итгэл үнэмшлээ алдах, аливаа саад бэрхшээлийн үед хүч чадал, залгамж холбооны эх үүсвэр болдог.

Эх оронч хүн гэдэг нь эх орондоо хайртай, үнэнч, үнэнч гэдгээ харуулсан хүнийг хэлнэ²⁶. Тэд эх оронч үзлээ ихэвчлэн үндэстнийхээ сайн сайхан байдал, ашиг сонирхлыг дэмжсэн үйлдэл, итгэл үнэмшил, мэдрэмжээрээ илэрхийлдэг. Эх оронч хүн эх орныхоо соёл, түүх, үнэт зүйл, ололт амжилтаараа бахархдаг бөгөөд тэд ихэвчлэн нийгмээ сайжруулахын төлөө ажилладаг. Эх орончид иргэний үүргээ идэвхтэй гүйцэтгэж, үндэсний батлан хамгаалах тогтолцоог дэмжиж, үндэсний бэлгэ тэмдгийг дээдэлж, нийгэм, улс төрийн тогтвортой байдлыг дэмждэг байна. Тэртээ 100 гаруй жилийн өмнө Ардын Хатанбаатар Магсаржав “Би Монгол хүн гэж хэлэхийн тулд Монголын төлөө цохилдог зүрхтэй байх ёстой” гэж хэлсэн нь одоо ч үнэ цэнээ алдаагүй бөгөөд орчин үеийн гадаад, дотоодын нэр томъёоны тайлбар толиуд, судалгааны ажлуудад тодорхойлсонтой үндсэндээ агуулгын хувьд адил байна. Эх оронч хүн гэдэг нь эх орондоо хайртай, өв уламжлалаа хүндэтгэдэг, үндэсний батлан хамгаалах, аюулгүй байдлын бодлогыг дэмждэг, сурталчилдаг, улс орныхоо төлөө ажиллаж, амьдардаг түүнийгээ батлан харуулсан иргэнийг хэлж болно.

Үндэсний батлан хамгаалахын их сургууль маань улс, эх орныхоо өмнө хүлээсэн үүргээ жанжин Д.Сүхбаатарын санаачилгаар байгуулагдсан цагаасаа хойш нэр төртэй биелүүлсээр ирсэн. Тус сургууль үнэт зүйлсдээ “Үндэсний язгуур эрх ашиг, Уламжлал, Шинэчлэл, Цэрэг, эх оронч үзэл, Эрдэм мэдлэг, Нэр төр, Ёс зүй, Нийгмийн хариуцлага хэмээн тодорхойлсон²⁷ нь Эх оронч Монгол хүнийг бэлтгэх, сурган хүмүүжүүлэх ажилд үйл ажиллагаагаа чиглүүлж байгаа нь харагдаж байна. 2025 оныг ҮБХИС "Чанартай сургалт-Чадварлаг оюутан" жил болгон зарласан. Эх оронч монгол хүнийг бэлтгэх их үйлсдээ шамдан орж байгааг харуулж байна.

²⁶ Merriam-Webster. (n.d.). Patriot. In Merriam-Webster.com dictionary. Retrieved February 9, 2025, from <https://www.merriam-webster.com/dictionary/patriot>

²⁷ <http://mndu.gov.mn/bhis1/mn/%d0%bd%d2%af%d2%af%d1%80/>

IV. ДҮГНЭЛТ

Өнөөдөр дэлхийн улс орнууд өөр өөрсдийн онцлогт нийцүүлэн Үндэсний сөрөн тэсвэрлэх стратеги болон тогтолцоог бүрдүүлэн мөрдөж байна. Салбар бүр өөрийн сөрөн тэсвэрлэх бодлогыг боловсруулж, МУ-н Үндэсний сөрөн тэсвэрлэх стратегийг боловсруулан Улсын Их Хурлаар хэлэлцэн баталж бүх нийтээрээ мөрдөх ажлыг эхлүүлэх нь өндөр ач холбогдолтой нь судалгаанаас харагдаж байна. Манай улсын хувьд өөрийн онцлогийг харгалзан геополитикийн нөхцөл, газарзүйн байрлал, хууль, эрх зүйн орчин, эдийн засгийн нөхцөл, байдал, өв уламжлал, соёл, түүхэн сургамжийг тусган Үндэсний сөрөн тэсвэрлэх стратегийг боловсруулах нь зүйтэй юм.

Салбар бүрд энэ чиглэлийн судалгааг идэвхжүүлэх, судлаачдын судалгааны ажлыг чиглүүлэх судалгааны ажлыг санхүүжүүлж, судалгааны ажлын үр дүнг хэлэлцэх, дотоод гадаадын эрдэм шинжилгээний сэтгүүлд хэвлэн нийтлэх шаардлагатай.

Цэрэг батлан хамгаалах, аюулгүй байдлын түвшин өндөр хөгжсөн гадаадын улс орнуудын Үндэсний сөрөн тэсвэрлэх стратеги болон тогтолцоонд нарийн шинжилгээ хийж, өөрийн орны стратегид тусгах. МУ-тай геополитик болон газарзүйн хувьд ижил төстэй улсуудын Үндэсний сөрөн тэсвэрлэх стратеги болон тогтолцоонд судалгаа хийж, өөрийн оронд хэрэглэж болох туршлагыг судлах нь ач холбогдолтой юм. Мөн хөрш хоёр улсын Үндэсний сөрөн тэсвэрлэх стратеги болон тогтолцоонд нарийвчилсан шинжилгээ хийх шаардлагатай байна.

Эх оронч үзэл нь нийгмийн эв нэгдлийг бэхжүүлэх, хамтын үйл ажиллагааг идэвхжүүлэх, иргэний хариуцлагыг хөхүүлэн дэмжих замаар үндэсний сөрөн тэсвэрлэх чадавхыг бэхжүүлэхэд чухал үүрэг гүйцэтгэдэг нь судалгаанаас харагдаж байна. Эх оронч иргэн Үндэсний сөрөн тэсвэрлэх чадавхыг бэхжүүлэх, нэмэгдүүлэх үндсэн субъект болж байна. Эх оронч үзлийг түгээн дэлгэрүүлэх, эх оронч монгол хүн үндэсний сөрөн тэсвэрлэх чадавхийг нэмэгдүүлэх тулгуур хүчин болж байна.

Эх оронч Монгол хүнийг бэлтгэхэд дотоодын бүх шатны боловсролын байгууллагуудын үйл ажиллагааг чиглүүлэх. Хичээлийн хөтөлбөрт Эх оронч үзлийн талаар хичээл тусгах, хичээлийн агуулгыг тогтмол шинэчилж байх шаардлагатай байна.

Батлан хамгаалах салбар, Зэвсэгт хүчний үйл ажиллагааг эх оронч үзлийг түгээн дэлгэрүүлэх, сурталчлах ажилд чиглүүлэх. Хугацаат цэргийн албан хаагчид болон байнгын бие бүрэлдэхүүний сургалт, дадлагын хичээлд эх оронч үзлийн талаар хичээлийг тусгах, агуулгыг шинэчлэх. Мөн Үндэсний батлан хамгаалахын их сургуулийг Үндэсний хэмжээний “Цэрэг-Эх оронч” үзлийн төв болгон хөгжүүлэх бүрэн боломжтой юм.

ЭШ ТАТСАН СУРВАЛЖ, СУДАЛГААНЫ БҮТЭЭЛИЙН ЖАГСААЛТ

- [1] Boin, A., Comfort, L. K., & Demchak, C. C. (2010). Resilience in response to crises: The national perspective. *Journal of Homeland Security and Emergency Management*, 7(1), 1–14. [https://doi.org/\[insert-actual-DOI-if-available\]](https://doi.org/[insert-actual-DOI-if-available])

- [2] Cabinet Secretariat, Government of Japan. (2014). Fundamental Plan for National Resilience. Retrieved from <https://www.cas.go.jp>
- [3] Government of Malawi. (2018). National Resilience Strategy 2018-2030: Breaking the cycle of food insecurity in Malawi. Retrieved from <https://leap.unep.org>
- [4] Government of Dominica. (2018). National Resilience Development Strategy Dominica 2030. Retrieved from <https://leap.unep.org>
- [5] Government of Lesotho. (2019). Lesotho National Strategic Resilience Framework 2019-2030. Retrieved from <https://leap.unep.org>
- [6] Government of Lao PDR. (n.d.). National Resilience Framework. Retrieved from <https://leap.unep.org>
- [7] European Journal of Futures Research. (2022). *National Resilience Frameworks in Sweden, Israel, and Australia*. Retrieved from <https://eujournaloffuturesresearch.springeropen.com>
- [8] United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). (2023). National Disaster Risk Reduction Strategies: Progress in Line with the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015–2030. Retrieved from <https://sdgpulse.unctad.org>
- [9] McKinsey & Company. (2023). Paving the way to resilience: Strengthening public sector adaptation planning and execution. Retrieved from <https://www.mckinsey.com>
- [10] Wikipedia contributors. (n.d.). Holistic national security. Wikipedia. Retrieved February 6, 2025, from https://en.wikipedia.org/wiki/Holistic_national_security
- [11] TASAM. (2021). The Russian Federation's National Security Strategy of 2021: The increasing importance of internal security. Retrieved February 6, 2025, from <https://tasam.org/en/Icerik/70118>
- [12] Монгол Улсын үндсэн хууль
- [13] Монгол Улсын Үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлал
- [14] "Алсын хараа-2050" Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого
- [15] Хот байгуулалтын тухай Монгол Улсын хууль
- [16] Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай Монгол Улсын хууль
- [17] Улс төрийн намын тухай Монгол Улсын хууль
- [18] Үндэсний аюулгүй байдлын тухай Монгол Улсын хууль
- [19] Галын аюулгүй байдлын тухай Монгол Улсын хууль
- [20] Кибер аюулгүй байдлын тухай Монгол Улсын хууль
- [21] Хүнсний бүтээгдэхүүний аюулгүй байдлыг хангах тухай Монгол Улсын хууль.
- [22] Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай Монгол Улсын хууль
- [23] Монгол улсын батлан хамгаалах тухай Монгол Улсын хууль
- [24] Монгол Улсын Батлан хамгаалах бодлогын үндэс
- [25] Байгаль орчныг хамгаалах тухай Монгол Улсын хууль
- [26] <https://president.mn/28409/>
- [27] <https://news.mn/r/2752900/>
- [28] <http://mod.gov.mn/?p=10857>
- [29] <https://www.facebook.com/byambatsogt.s>
- [30] Merriam-Webster. (n.d.). Patriotism. In Merriam-Webster.com dictionary. Retrieved February 9, 2025, from <https://www.merriam-webster.com/dictionary/patriotism>
- [31] Smith, J. (2022, July 15). The link between patriotism and national resilience. National Review. <https://www.nationalreview.com/article/link-patriotism-resilience>
- [32] Merriam-Webster. (n.d.). Patriot. In Merriam-Webster.com dictionary. Retrieved February 9, 2025, from <https://www.merriam-webster.com/dictionary/patriot>
- [33] <http://mndu.gov.mn/bhis1/mn/%d0%bd%d2%af%d2%af%d1%80/>